

Hétköznapiak Határidőnapló

Sorra jártam Szeged három papír- és írószertárait, voltam a Centrum és a Szeged Nagyrútház papírosztályán, de határidőnaplót nem sikerült vásárolnom. Csak a Klauzál téri üzletben tudtak mutatni egy könyvecskét luxus kivitelben, cipzárral záródó tokban, 270 forintért.

— Majd csak szeptember végén lesz. Szezoncikk! — mondták az eladók.

Tehát tekintünk úgy az előjegyzési füzetünkre egész évben, mint holmi becses, pótolhatatlan tárgyat? Vigyázzunk rá, mert ha elvesz, csak következő év január elsejétől kezdhetünk újat! A mindennapi használat közben is ügyeljünk, nehogy sérül

érje! Tegyük így, mert a kereskedelem így akarja! Jelenleg használatos kis-könyvemet fellelőzve látom, hogy benne van az 1982-es, az 1983-as és az 1984-es naptár is. Tehát a gyártók még úgy számítottak, hogy legalább három évben forgatni lehet ezt a praktikus cikket.

Szeptember a tanév kezdete. Sok pedagógus határidőnaplójának vezetését szívesen kezdené egy időben a tanévvel. Az iskolaév elején fogadkozó feledékeny nebulók rendre szokatását is segíthetnek egy ilyen könyvecske ajánlódásával. De ezzel még várni kell! Am falinaptár — ami csakis kizárólag az 1983-as év napjait mutatja, sok-sokfelét vásárolhatunk szeptemberben is, immár negyed áron!

Szakmai rutin

A belvárosi étteremben az előfizetések ebédet fogyasztó vendégek az egyik nap kezdő pincérekkel találkoznak, máskor a szakmában régebben dolgozók vannak szolgálatban.

A jövő pincérei közt van igazi kereskedői érényeket csillogtató tanuló. Nagy gyorsasággal szedi le az edényeket, van ideje arra, hogy a tálcák után letörölje az asztalokat. Vízet hoz a félíg üres kancsókba, közben jó étvágyat kíván, vagy megkérdezi, ízlik-e az ebéd.

A tanulmányaikat már befejezett felszolgálók közül — gyanítom — nem mindenki lelkesedik azért, ha ide osztják be dolgozni. Van, akit nagyon zavar ez a munka. A minap az éppen szolgálatos pincér hosszú ideig napfürdőzött a bejárati ajtón kívül. Amikor már a gazdálanná vált tálcák valamennyi asztalt ellepték,

hanyag mozdulatokkal munkához látott. Többször megigazította a mellényzsebből kikandikáló blokk-köteget, jelezve, hogy csak kivételesen keveredett ő erre a helyre. S hogy lássák a vendégek, mennyire félvállról veszi ő ezt a munkát, szeméit a lehető legfeltűnőbbben az alig serdülő iskoláslányokon legeltette. Közben a szennyes edény közé keveredett egy még érintetlen ebéd. (A gazdája éppen kenyérért ment.) Amikor az ebéd nélkül maradt fiú szóvá tette a pincérnek a tévedését, az rámondott:

— Van is nekem időm arra, hogy a te kajádát figyelem! Kérjél magadnak másikat!

Valóban, neki már nem lehet ideje mindenre, csak a tanulóknak. Kíváncsi, az ő idejük ne fogyjon el a későbbi években sem!

Böle István

Pathológusok kongresszusa

A Magyar Pathológusok Társaságának háromnapos kongresszusa kezdődött szerdán Szekszárdon. Kétszáznál több magyar és külföldi orvos vitatja meg a patológiai kutatás eredményeinek alkalmazását, elsősorban a belső elválasztású mirigyek betegségeinek gyógyítását.

A patológia, a szervek alakitani elváltozásaival foglalkozó orvosi tudományág, napjainkban diagnosztikus tevékenységgé vált, és a szekszárdi tanácskozás célja éppen az, hogy gyakorlati segítséget nyújtson a gyógyító orvosoknak. Ötven előadás hangzik el, egyebek között az agyalapi mirigy és a pajzsmirigy daganatainak korai felismeréséről, gyógyításáról, továbbá más belső elválasztású mirigyek betegségeiről, illetve biológiai szerepükről.

Biogál—Salvana

Ötféle tápszert és kilencven fajta takarmányadalékot állít már elő a Biogál Gyógyszergyár az NSZK-beli Salvana céggel folytatott kooperáció keretében — mondották el a gyár képviselői szerdán a hazai felhasználóknak rendezett tanácskozáson, a budapesti Hilton-szállóban.

A partnerek — a Medimpex közvetítésével — a 70-es évek végén kezdtek meg az együttműködést, a külföldi partner licenc-szerződés keretében takarmányozási technológiát adott át a magyar gyártóknak. Ennek alapján hozzáláttak az úgynevezett Biogál—Salvana takarmányadalékok és tápszerek közös gyártásához, mégpedig úgy, hogy egyes anyagokat továbbra is az NSZK-beli cég szállít.

Kórházi ápolónők 2. Hivatás és szolgálat

Szinte valamennyiünknek vannak élményei róla; főként hajoltak, adtak egy pohár vizet, szoltak egy jó szót. Életük-ről, gondjaikról, munkájuk nehézségeiről mégis alig tudunk valamit. Ezért közöljük örömmel ezt az írást, mely bepillantást enged az ápolónői munka hétköznapijaiba.

Csak azoknak érdemes megmaradni a betegágy melletti ápolónői pályán, akik azonosulni tudnak munkájukkal, ami pedig azt jelenti, hogy tevékenységüket nemcsak pénzkereset foglalkozásnak tekintik. Aki nem érzi át, hogy ennél sokkal többről van szó, az jobban is teszi, ha nem marad a betegágy mellett. Nem kell azon csodálkozni, hogy a 14 éves lányok, amikor az egészségügyi pályára felkészítő iskolába jelentkeznek, nem tudják még, hogy valójában mire is vállalkoznak. Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy igazán jó ápolónő csak abból lesz, akinek a számára ez a munka hivatássá válik, hasonlóan az orvoséhoz.

A párhuzam egyébként teljesen kézenfekvő, hiszen azonos célt, a beteg ember gyógyításáért dolgoznak mindketten, az orvos és az ápolónő munkája feltételezi egymást. Idekiváncsizik az első évfolyam elvégzése után kórházi ápolástani gyakorlatukat töltő orvostanhallgatók ama észrevétele, miszerint helyes lenne az orvosegyetemre felvételre jelentkezők számára egy év betegágy melletti segédápolói gyakorlat kötelező letöltése. Valóban sok előnnyel járna ez a mód: szer: a leendő orvostanhallgatók közelről láthatnák, hogy körülbelül mire vállalkoznak, reális szempontokat lehet kapni a pályaalkalmasság megítéléséhez, és — ez sem lebecsülendő — alaposan megismernek az ápolási munkát, megtanulnak azt kellően értékelni és becsülni. Együttal csökkenne a szakdolgozóhiány is — az egészségügyi intézményekben.

Az ápolónőről alkotott képünk nyilván egyénenként eltérő, és kinek-kinek személyes élményei, közvetlen és közvetett tapasztalatai alakítják azt. Az idősebb korosztályhoz tartozók előtt itt-ott még felkődik a betegápoló apák emlékékepe, a fiatalabbak előtt esetleg miniköpenyes csinos fiatal lány alakja rajzolódik ki, és biztos, hogy sokakra lehetnek hatással a Kilences kórterem, a Folytassa, nővér vagy éppen a Kórház a város szélé című filmek, sorozatok. A leginkább reális képet a ma ápolónőjéről természetesen azok alakíthatják ki, akik valamelyik kórház vagy klinika bete-

geként személyes tapasztalatokat szereztek, akár a szó szoros értelmében a saját bőrükön is.

Nyilvánvaló, hogy mint mindenütt, ezen a területen sem egyformák az emberek, és nincsen minden egészségügyi szakdolgozóra egyformán ráillő kép. Vannak azonban olyan általános vonások, amelyeket elvárunk a ma ápolónőjétől, és amelyeknek többségük meg is felel, illetve megfelelni törekszik mindaz, aki méltán viseli ezt a nevet.

Nézzünk most meg csak kettőt ezekből a tulajdonságokból. Bár nem a legfontosabb, vegyük először a külső megjelenést, utána pedig — jobb szó híján mondjuk így — a modort, hiszen a beteg is így szerzi első benyomásait. Túlzásoktól mentes, gondozott, jól ápolat külső méltó az ápolónőhöz. Amennyire visszavettség lenne, ha gyűrött vagy kétes tisztaságú köpenyben, gondozatlan hajjal jelenne meg, annyira helytelen az is, ha divatbemutatóval vagy netán valamiféle szórakozóhellyel tévesztően össze öltözik tekintetében a munkahelyét. Félreértés ne essék, nem baj az, ha sok pedáns és csinos, fiatal ápolónő van, de tudatosan ügyelniük kell arra, hogy a betegekkel való kapcsolatban sohasem a férfiak számára vonzó nő szerepe vár rájuk, hanem egészen más, amint ezt majd látni fogjuk. Nyilvánvaló, hogy a kihívó külső vagy a női szépséget, fiataloságot előtérbe állító magatartás a nőbetegekben és a súlyosan beteg férfiakban, önkéntelen összehasonlítással is, saját helyzetük negatív vonásait hangsúlyozza, ugyanakkor a jó közérzettel bíró férfibetegek egy részének a vonatkozásában nem kívánatos bizonyalmakhoz vezethet. Persze a férfibetegektől is elvárható, hogy ne zavarják az ápolónőket nem odaillő dolgokkal!

A modor tekintetében alapkövetelmény az együttérző, segítőkész, megnyugtató magatartás. Közhelynek számít, de igaz, hogy sokszor minden gyógyszer-nél többet ér egy kedves mosoly, néhány biztató szó — ami a betegek számára a nővértől néha talán még hitelesebbnek is hangzik, mint az orvostól. A nővérek minden megnyilvánulásában szem előtt kell tartani, hogy amit csinál, az

az egészségügyi szolgálat fontos része. Tudnia kell, hogy a munkája különleges, nemes szolgálat a beteg ember gyógyulása érdekében. Ebben a szolgálatban, amelyben ő az orvos legfőbb segítőtársa, napról napra más-más módon kell a betegek egyénenként igen változó, többnyire burkoltan és áttételesen jelentkező lélektani igényeinek megfelelnie.

Az a jó, ha a nővéri magatartás a beteg emberben egy kicsit az anyai gondoskodás emlékét idézi fel; ha a beteg — akárcsak a tudatalatti szférán át — úgy érezheti, hogy most valami hasonló történik vele, mint amikor kisgyermekként — ugyancsak másokra utaltan — édesanyja szeretetteljesen gondozta, vigasztalta. Máskor a szerető feleség gondoskodását kell helyettesíteni, és bizony az is előfordul, hogy a kórházban (egészségügyi ellátásban) kell pótolni azt az emberi melegséget, ami valamilyen okból egyébként hiányzik az adott beteg életéből.

Nehéz és sokrétű, de szép feladat vár tehát az ágy mellett dolgozó ápolónőkre. Munkájuk társadalmi értékelését jelzi, hogy 1984. január 1-től emelik műszakpótlékjukat, fizikai dolgozó kategóriába kerülnek. Örömmel nyugtázzuk ezt a gesztust, ami az egészségügyi szakdolgozókat még inkább arra ösztönzi, hogy minden tekintetben megfeleljenek áldozatos hivatásuknak, és a hivatalos állami elismerésen túl is kiérdemeljék a társadalom tagjainak közvetlen megbecsülését. Valóban tisztelet illetheti a lelkiismeretes ápolónőt: mert 24 órán át, megszakítás nélkül a beteg mellett van; mert szombat és vasárnap, éjjel és nappal megjelenik a csengőszóra; mert kedvesen mosolyog akkor is, ha egyéni bánata van; mert néha még helyettünk is ápolja hozzátartozóinkat; pedig őt is várja otthon a család; neki is lenne minden hétfőjére közös program férjével és gyermekeivel; vagy ha fiatal lány, szívesen menne ő is randevúra, moziba vagy táncolni, mint a többiek teszik.

Amikor a kórházi vagy klinikai folyosón megpillantjuk a dolga után siető, ősz hajú, szemüveges vagy akár csak még tizenéves ápolónőt, gondoljunk olykor ezekre a dolgokra is.

Szarvas Ferenc dr.

Vízipók — csodapók

Színes magyar rajzfilm. Írta: dr. Kertész György. Fényképezte: Polyák Sándor, Cseppele Attila és Henrik Irén. Zene: Pethő Zsolt. Dramaturg: Bálint Ágnes. Rendezte: Szabó Szabolcs, Hani József és Szombati-Szabó Csaba.

E rovatunk bevezető alkotói névsorába (a „kopiba”, ahogyan mi nevezzük) szívem szerint most be kellene írni a rajzolók és a mozgástervezők, az animátorok neveit is. Sokan vannak, felsorolásuk tehát jókora helyet venne igénybe, de erősen fájó szívvel lehet csak lemondani nevük megörökítéséről.

Mert a televízióból jól ismert Vízipók-sorozat nyolcvanperces moziv